2.Van Tszipu. Soderzhanye i formi orhanyzatsyy fyzycheskoho vospytanyia v vuzakh Kytaiskoi Narodnoi Respublyky: dys. kand. ped. nauk. RHAFK. M., 1999, 183 s.

3.Hən Tsze, Siui Khun, Van Fənkhuy, Sun Tsylyn. Tekushchaia sytuatsyia y meri protyvodeistvyia vnedrenyiu osnovnыkh standartov fyzycheskoho vospytanyia v kolledzhakh y unyversytetakh. Shenyang Sport University. 2020;39(01):20–28.

4.Hloba HV. Systema fizychnoho vykhovannia v shkolakh Kytaiu. Pedahohika, psykholohiia ta medyko-pedahohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. 2012. S.16-19.

5.Li Zhizhun. Stratehiia optymizatsii shkilnoho fizychnoho vykhovannia na tli «Zdorovoho Kytaiu 2030». Journal of Guangzhou Institute of Physical Education. 2019;1:122–124.

6.Li Sian. Shkilne fizychne vykhovannia. Pekin: vyshcha osvita Pres, 2001: 21-26

7.Lysyn Ch. Osoblyvosti orhanizatsii doshkilnoi osvity v KNR. Doshkilne vykhovannia. 2009, №12- S. 95-104

8.Marchenko Olu, Se Chzhimin Doslidzhennia motyvatsiinykh priorytetiv u sferi fizychnoi kultury i sportu studentskoi molodi KNR. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. 2021;2:22–30.

9.Mumladze VV., Myronchuk NM. Vyshcha pedahohichna osvita v Kytai. Modernizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini ta za kordonom: zbirnyk naukovykh prats. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2014. S. 200–203

10. Novykova LA., Ushakova LK. Osobennosty sredneho y vissheho obrazovanyia v Kytae. Ystorycheskaia y sotsyalno-obrazovatelnaia misl. 2017. Tom. 9. № 5. Chast 1. S.224-230.

11. Tan Li. Analiz problem i rishen u koledzhskomu fizychnomu vykhovanni – komentar do «Doslidzhennia innovatsiinykh kontseptsii ta praktychnoho vykladannia fizychnoi osvity v koledzhi». Kytaiskyi zhurnal osvity. 2021;05.

12. Trachuk SV., Hen Yan, Mamedova IS. Dosvid testuvannia fizychnoi pidhotovlenosti uchnivskoi molodi Ukrainy i Kytaiskoi Narodnoi Respubliky. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. 2020;4:96–100.

13. Xhu Zhunsi. Visnyk dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia «pedahohika i psykholohiia». 2013. № 1 (5)

14. Chzhun Kh. KNR: voprosы preemstvennosty doshkolnoho y nachalnoho shkolnoho obrazovanyia. Doshkolnoe vospytanye, 1998, № 6, S. 115-117.

15. Shynkaruk OA., Denysova LV. Analiz zakordonnoho dosvidu fakhovoi pidhtovky mahistriv fizychnoi kultury i sportu u zakladakh vyshchoi osvity Kytaiu. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova Vypusk 3 K (123) 2020.S. 508-512

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).28
УДК: 355.233.2:796:356.13(043.3)

Лановий С. В.,
старший викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ
https://orcid.org/0009-0000-7678-8218
Репенко О. М.,
викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ,
https://orcid.org/0009-0009-6888-6083
Легенчук С. В.,
викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ,
https://orcid.org/0009-0008-3993-7104
Шило О. М.,
Президент Міжнародної федерації військового хортингу України, офіцер-вихователь Київського військового ліцею імені Івана Богуна, м. Київ
https://orcid.org/0009-0005-7967-1468
Єлін С. М.,
Президент Національної Федерації Стрілецького Хортингу України, Засновник Спортивного Центру особистої безпеки «Шосте Чуття», інструктор з Стрілецького Хортингу кафедри «Управління фізичною культурою та спортом» УФКС Національного університету «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя
Бовсунівський І. М.,
магістр, старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України
https://orcid.org/0009-0001-6073-3017

ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПОЧАТКУЮЧИХ ВИКЛАДАЧІВ ВВНЗ ІНСТИТУЦІЙ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ІЗ АКЦЕНТОВАНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та довідкової літератури (моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів) членами науково-дослідної групи встановлено, що емпіричних досліджень, які комплексно та структуровано розкривають особливості організації системи самоосвіти (особистісного розвитку) викладачів-початківців (офіцерів) вищих військових навчальних закладів інституцій сектору безпеки і оборони України зустрічаються рідко. Це підкреслює актуальність обраного напряму наукової розвідки.

Методи дослідження: аксіоматичні, ідеалізації, інструментальні, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації, досвід організації системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (представників інституцій сектору безпеки і оборони України), а також досвід організації системи фізичної підготовки військовослужбовців Національної гвардії України різних категорій.

В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено експериментальну програму особистісного розвитку початкуючих викладачів вищих військових навчальних закладів інституцій сектору безпеки і оборони України блоку дисциплін «бойової підготовки» із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають проведення апробації запропонованої нами експериментальної програми на прикладі науково-педагогічних працівників факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України.

Ключові слова: *бойова підготовка, вікові групи, викладачі початківці, особистісний розвиток, офіцери, засоби фізичної підготовки, педагогічна майстерність, початковий етап, фізична підготовка, фізичні якості*

Lanovyi Serhii, Repenko Oleksandr, Lehenchyk Serhii, Shylo Oleksii, Yelin Serhiy, Bovsunivskyi Ihor. Personal Development of novice Lecturers of Higher Military Educational Institutions of Institutions of the Security and Defense Sector of Ukraine with an emphasis on the use of Physical Training. *Personal development of beginning Lectors in Higher Military Educational Institutions (HMEI) is important for the effective performance of their Professional Duties. The use of Physical Training aids not only Physical Endurance, but also the formation of Leadership Qualities, resistance to stress and Psychophysical Readiness to act in extreme conditions of Service and Combat activity. In turn, the individual level of Physical Readiness of lectors of (HMEI) is important, as they serve as an example for Future Officers. A sufficient level of Physical Readiness helps lectors effectively organize all types of Training lessons in the Disciplines of the "combat training" block. This helps to strengthen the authority of the lectors, increases his ability to withstand significant Psychophysical Stress and ensures a high level of training of Future Officers. Thus, a high-quality and balanced organization of the System of Personal Development of representatives of the studied category with an emphasis on the use of Physical Training is currently relevant.*

According to the Results of the Analysis of the Scientific and Methodological literature, it was established that empirical studies that comprehensively and structured reveal the peculiarities of the organization of the System of Self-Education of novice lectors of HMEI are rare. This emphasizes the relevance of the chosen direction of Scientific Research.

As a Result of Theoretical Research, we have developed an experimental Program of Personal development of beginning lectors of HMEI of institutions of the Security and Defense Sector of Ukraine of the "Combat Training" Discipline block with an emphasis on the use of Physical Training Tools.

Keywords: *combat training, age groups, novice lectors, personal development, officers, means of physical training, pedagogical skill, initial stage, physical training, physical qualities*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Самоосвіта військовослужбовців інституцій сектору безпеки і оборони України є надзвичайно важливою в сучасних умовах, коли війна та інші конфлікти стають все складнішими та більш технологічними. Безперервне вдосконалення знань і навичок дозволяє військовослужбовцям різних категорій інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ) швидко адаптуватися до нових загроз, підвищує їхню ефективність на «полі бою» та готовність до дій в екстремальних умовах службово-бойової діяльності. Крім цього, самоосвіта також сприяє розвитку лідерських якостей, критичного мислення та стійкості, що є необхідними складниками для прийняття важливих рішень в екстремальних умовах службово-бойової діяльності (СБД).

Необхідно виділити, що в реаліях сьогодення підвищення кваліфікації викладачів вищих військових навчальних закладів інституцій СБОУ є критично важливим для забезпечення високої якості підготовки майбутніх офіцерів. Це дозволяє викладачам бути в курсі сучасних методик навчання, новітніх військових технологій та підходів до фізичної і тактичної підготовки. Регулярне оновлення знань і навичок сприяє адаптації викладачів до змін у військовій сфері, що у свою чергу, підвищує ефективність освітнього процесу та забезпечує готовність курсантів до майбутньої військово-професійної діяльності.

Особистісний розвиток початкуючих викладачів у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) інституцій СБОУ є важливим для ефективного виконання їхніх професійних обов'язків. Використання засобів фізичної підготовки сприяє не лише фізичній витривалості, але й формуванню лідерських якостей, стійкості до стресу та психофізичної готовності до дій в екстремальних умовах СБД. Це також покращує здатність викладачів передавати свої знання і практичні навички курсантам, готуючи таким чином висококваліфіковані офіцерські кадри для потреб інституцій СБОУ.

У свою чергу, індивідуальний рівень фізичної підготовленості викладачів ВВНЗ інституцій СБОУ має важливе значення, оскільки вони слугують прикладом для майбутніх офіцерів. Необхідний (достатній) рівень фізичної підготовленості допомагає викладачам ефективно організовувати усі види навчальних занять, а також підтримувати високу густоту та щільність практичних занять з дисциплін блоку «бойової підготовки». Це сприяє зміцненню авторитету викладача, підвищує його здатність витримувати значні психофізичні навантаження і забезпечує високий рівень підготовки здобувачів вищої освіти (курсантів ВВНЗ). Таким чином, якісна та збалансована організація системи особистісного розвитку представників досліджуваної категорії із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки на сьогодні є актуальною та своєчасною.

Дослідження виконано відповідно до плану ініціативного наукового проєкту «Professional development (High School)» за участю учених (практиків): кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, кафедри вогневої підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, кафедри «Управління фізичною культурою та

спортом» УФКС Національного університету «Запорізька політехніка», а також представників Міжнародної федерації військового хортингу України (відповідно до договорів про співпрацю).

Аналіз останніх досліджень і публікацій зосередив увагу членів науково-дослідної групи на наукових працях: Я. Павлова [11], А. Бондаренка, Д. Пікуса [1], А. Гризо, О.О., Костирі, С. Ковалевського, С. Ушакова [3], В. Шемчука, Н. Вербина, С. Костіва, О. Шемчук [12] та інших учених і практиків (В. Аніщенка, О. Лавніченка, М. Медвідя, Ю. Медвідь, В. Пузирного, Н. Розумейко). У яких визначаються особливості організації системи підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки (самоосвіти) викладачів ВВНЗ інституцій СБОУ.

Цікавими за своїм змістом та сутнісними характеристиками є напрацювання учених: О. Щербака [13], С. Масича [9], І. Зеленого, А. Вороніна [6], В. Гринька [4] та інших фахівців (М. Іллякова, Л. Мартинець, А. Піддячого, О. Романовської, А. Сущенка). У яких визначаються сучасні актуальні методики, педагогічні моделі (організаційно-педагогічні умови), що забезпечують усесторонній розвиток особистості викладачів «вищої школи».

Не менш цікавими, виконаними на високому науково-методичному рівні є наукові праці: О. Гнидюка [2], О. Гусака [5], Р. Любчича [8], M. Medvid, O. Khatsaiuk, K. Sydorchenko, S. Vorok, A. Kernas, M. Borovyk [10], O. Khatsaiuk, M. Medvid, B. Maksymchuk, O. Kurok, P. Dziuba (та інш.) [7]. У яких визначаються ефективні засоби фізичної та спеціальної фізичної підготовки, які забезпечують гармонійний та усесторонній розвиток військовослужбовців різних категорій та вікових груп.

Відповідно до результатів моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів (аналізу науково-методичної та довідкової літератури) членами науково-дослідної групи встановлено, що емпіричних досліджень, які комплексно та структуровано розкривають особливості організації системи самоосвіти (особистісного розвитку) викладачів-початківців (офіцерів) ВВНЗ інституцій СБОУ зустрічаються рідко. Це підкреслює актуальність обраного напряму наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є розроблення програми особистісного розвитку початкуючих викладачів вищих військових навчальних закладів інституцій СБОУ блоку дисциплін «бойової підготовки» із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки (на прикладі науково-педагогічних працівників факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України).

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

1) провести аналіз науково-методичної літератури у напрямі організації системи підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки (самоосвіти) викладачів ВВНЗ інституцій СБОУ;

2) визначити актуальні методики, педагогічні моделі (організаційно-педагогічні умови), що забезпечують усесторонній розвиток особистості викладачів ВВНЗ інституцій СБОУ;

3) визначити ефективні засоби фізичної та спеціальної фізичної підготовки, які забезпечують гармонійний та усесторонній розвиток військовослужбовців різних категорій та вікових груп інституцій СБОУ.

Методи дослідження: аксіоматичні, ідеалізації, інструментальні, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації, досвід організації системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (представників інституцій СБОУ), а також досвід організації системи фізичної підготовки військовослужбовців Національної гвардії України (НГУ).

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою якісного відпрацювання поставлених перед нами завдань (другий етап, в межах наукового проєкту «Professional development (High School)») на початку теоретичного дослідження створено науково-дослідну групу у складі:

С. Лановий (ідея, загальне керівництво науковим проєктом, методологія, затвердження робочої гіпотези);

О. Репенко, С. Легенчук (аналітика, затвердження робочих матеріалів, обробка результатів анкетування, науково-методичне забезпечення, обробка статистичних даних);

О. Шило, С. Єлін (концептуалізація, фінансування, дослідження, систематизація експериментальних даних);

І. Бовсунівський (програмне забезпечення, дослідження, математична статистика, інструментальне забезпечення).

В процесі дослідно-аналітичної роботи (перший етап) членами науково-дослідної групи визначені сутнісні характеристики, а також критерії (рівні) сформованості готовності викладачів-початківців досліджуваної категорії до професійної діяльності. Крім цього на підставі аналізу низки наукових праць провідних учених і практиків (Є. Барабаш, І. Дубровіна, М. Медвідь, М. Михнюк, О. Хацаюк, В. Шемчук, В. Ягупов) нами встановлено, що актуальність самоосвіти для викладачів-початківців ВВНЗ інституцій СБОУ полягає в необхідності постійного професійного розвитку та адаптації до швидкозмінного освітнього середовища (складники самоосвіти представників досліджуваної категорії надано у табл. 1).

Таблиця 1

Домінуючі складники самоосвіти (професійного становлення) викладачів-початківців ВВНЗ інституцій СБОУ

Складники	Стисла характеристика (важливість)
Оновлення знань та вмінь	Наука і технології стрімко розвиваються і викладачам важливо залишатися в курсі новітніх досягнень, методик та підходів у своїй галузі. Самоосвіта дозволяє науково-педагогічним (педагогічним) працівникам оновлювати свої знання, що забезпечує якісніше навчання здобувачів вищої освіти.
Впровадження нових освітніх технологій	Сучасні освітні технології (онлайн-платформи, інтерактивні інструменти, штучний інтелект) стають невід'ємною частиною навчального процесу. Науково-педагогічні (педагогічні) працівники, які займаються самоосвітою (професійним саморозвитком), мають можливість опанувати ці технології та ефективно використовувати їх у навчанні.
Підвищення педагогічної майстерності	Самоосвіта (професійний саморозвиток) допомагає викладачам розвивати свої педагогічні навички, краще розуміти психологію здобувачів вищої

	освіти, розробляти нові підходи до мотивації та підтримки здобувачів вищої освіти у процесі навчання.
Адаптація до змін у освітніх стандартах	Зміни у законодавстві та освітніх стандартах можуть вимагати від викладачів нових знань та компетенцій. Самоосвіта (професійний саморозвиток) допомагає їм швидко адаптуватися до таких змін і відповідати новим вимогам.
Професійний розвиток та кар'єрне зростання	Безперервне навчання дозволяє викладачам розвиватися професійно, що може відкривати нові можливості для кар'єрного зростання, участі у наукових конференціях, публікаціях та інших формах професійної активності.
Формування компетенцій XXI століття	Сучасний викладач має володіти не лише глибокими знаннями у своїй галузі, але й такими навичками, як критичне мислення, креативність, комунікація та співпраця. Самоосвіта допомагає розвивати ці компетенції.
Фізичний та духовний розвиток	Викладач вищого військового навчального закладу повинен бути фізично розвинутим. Це забезпечує його готовність до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності. Крім цього достатній рівень фізичної підготовленості викладачів сприяє ефективній організації навчання здобувачів вищої освіти

Таким чином, самоосвіта (особистісний професійний розвиток) є необхідним елементом професійної діяльності викладача-початківця ВВНЗ, що дозволяє йому бути ефективним, конкурентоспроможним та готовим до викликів та реалій сьогодення.

Надалі, в процесі теоретичного дослідження (згідно плану ініціативного наукового проєкту «Professional development (High School)») нами сформульовано гіпотезу, що проходження основних етапів особистісного розвитку (професійного становлення) початкуючих викладачів вищих військових навчальних закладів інституцій сектору безпеки і оборони України блоку дисциплін «бойової підготовки» (із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки) буде результативнішим за впровадження у їх всебічну підготовку відповідної експериментальної програми (табл. 1).

Таблиця 1

Експериментальна програма особистісного розвитку викладачів-початківців ВВНЗ інституцій СБОУ блоку дисциплін «бойової підготовки» із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки

№ з/п	Блок, тематика, зміст навчальних питань
1.1	**Тактична підготовка.**
1.1.1	**Заняття 1. Розвідка та спостереження.** Навчальне питання 1. Збір та аналіз інформації про противника і місцевість. Навчальне питання 2. Вивчення тактичних знаків. Навчальне питання 3. Удосконалення практичних навичок нанесення обстановки на карти різних масштабів. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Комплексна силова вправа. Навчальне питання 2. Тренування техніки бігу на 100 м. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 1 км.
1.1.2	**Заняття 2. Орієнтування на місцевості.** Навчальне питання 1. Навички використання карт, компасів, GPS. Навчальне питання 2. Вивчення тактичних знаків. Навчальне питання 3. Удосконалення практичних навичок нанесення обстановки на карти різних масштабів. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Навчальне питання 2. Тренування техніки човникового бігу 10х10 м. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 1,5 – 2 км.
1.1.3	**Заняття 3. Основи управління загальновійськовим боєм. Тактичні маневри.** Навчальне питання 1. Планування та координація дій підрозділу. Навчальне питання 2. Вивчення техніки та тактики переміщень, прихованого підходу, обходів і відходів. Навчальне питання 3. Вивчення тактичних знаків. Удосконалення практичних навичок нанесення обстановки на карти різних масштабів. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Підтягування на перекладині в упорі ногами. Навчальне питання 2. Відпрацювання ударів руками та ногами на боксерському мішку. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (2000 – 2500 м).
1.2	**Вогнева підготовка.**
1.2.1	**Заняття 4. Основи стрільби.**

	Навчальне питання 1. Техніка прицілювання, утримання зброї, положення тіла. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки утримання пістолета з різних положень. Навчальне питання 3. Правові підстави застосування табельної вогнепальної зброї. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Підтягування на перекладині зворотнім хватом. Навчальне питання 2. Відпрацювання кидків із використанням борцівського манекену. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 1,8 – 2,2 км.
1.2.2	**Заняття 5. Прикладна стрільба.** Навчальне питання 1. Відпрацювання стрільби в умовах, наближених до бойових. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки утримання автомата з різних положень. Навчальне питання 3. Вивчення основних положень оновленого «Курсу стрільб». **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Вправи з гирями (ривок, поштовх). Навчальне питання 2. Тренування техніки бігу на 100 м. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 2,2 – 2,5 км.
1.2.3	**Заняття 6. Тактична стрільба.** Навчальне питання 1. Виконання стрільби під час виконання тактичних завдань (на марші, при зміні позицій). Навчальне питання 2. Удосконалення техніки утримання пістолета з різних положень. Навчальне питання 3. Повторення основних положень «Курсу стрільб» (правових підстав застосування табельної вогнепальної зброї). **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Лазіння по канату. Навчальне питання 2. Тренування техніки човникового бігу 10х10 м. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 2500 – 3000 м).
	Заняття 7. Вогневі вправи. Реакція на зміну обстановки. Навчальне питання 1. Вивчення теоретичних положень практичного застосування зброї в умовах, що імітують бойові ситуації. Навчальне питання 2. Формування навичок прийняття виважених рішень під час ведення вогню. Навчальне питання 3. Удосконалення теоретичних знань (практичних навичок) безпечного використання та зберігання зброї. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Силові тренування з гантелями. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки нанесення колючих, ріжучих ударів ножем. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 2,5 – 2,8 км.
1.3	**Домедична підготовка.**
1.3.1	**Заняття 8. Оцінка стану постраждалого. Зупинка кровотечі.** Навчальне питання 1. Визначення наявності свідомості, дихання, пульсу. Навчальне питання 2. Накладання джгутів, перев'язок, використання кровоспинних засобів. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання-розгинання рук в упорі на брусах. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки нанесення дарів малою саперною лопаткою. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 2,8 – 3,0 км.
1.3.2	**Заняття 9. Серцево-легенева реанімація (СЛР).** Іммобілізація травм. Евакуація постраждалих. Навчальне питання 1. Основи проведення непрямого масажу серця та штучного дихання. Навчальне питання 2. Накладання шин, фіксація кінцівок. Навчальне питання 3. Методи переміщення поранених у безпечне місце. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки нанесення ударів гумовою палицею. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (2500 – 3000 м).
1.4	**Фізична підготовка.**
1.4.1	**Заняття 10. Теорія та методика фізичної підготовки військовослужбовців.** Навчальне питання 1. Загальні положення. Навчальне питання 2. Управління фізичною підготовкою. Навчальне питання 3. Ознайомлення з додатками 1-4 до «Інструкції з організації фізичної підготовки в НГУ». **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Підтягування на перекладині зворотнім хватом. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки ударів автоматом (штурмовою гвинтівкою). Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 3,2 – 3,5 км.
1.4.2	**Заняття 11. Основи методики фізичної підготовки військовослужбовців.** Навчальне питання 1. Методи та форми фізичної підготовки військовослужбовців. Навчальне питання 2. Зміст фізичної підготовки військовослужбовців НГУ.

	Навчальне питання 3. Ознайомлення з додатками 5-13 до «Інструкції з організації фізичної підготовки в НГУ». **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання-розгинання рук в упорі на брусах. Навчальне питання 2. Тренування ударів руками на боксерських мішках різної ваги. Навчальне питання 3. Рівномірний біг на 3,2 – 3,5 км.
1.4.3	**Заняття 12. Організація контрольних заходів з фізичної підготовки.** Навчальне питання 1. Особливості фізичної підготовки різних категорій військовослужбовців. Навчальне питання 2. Критерії оцінювання військовослужбовців та підрозділів з фізичної підготовки. Навчальне питання 3. Ознайомлення з додатками 14-21 до «Інструкції з організації фізичної підготовки в НГУ». **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Швидкісно-силове тренування із використанням гумового амортизатору. Навчальне питання 2. Удосконалення ударної техніки ніг. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 2500 – 3000 м).
1.5	**Наукова робота.**
1.5.1	**Заняття 13. Основи організації наукової діяльності викладачів ВВНЗ.** Навчальне питання 1. Ознайомлення із нормативно-правовими (відомчими) документами, які регламентують наукову діяльність науково-педагогічних (педагогічних) працівників. Навчальне питання 2. Вибір актуальної теми дослідження та визначення її значущості. Навчальне питання 3. Огляд і систематизація існуючих досліджень у обраній галузі. Навчальне питання 4. Вибір методів дослідження, планування експериментів або опитувань. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Комплексне силове тренування на кросфіт платформі. Навчальне питання 2. Удосконалення ударної техніки руками та ногами. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (3000 – 3500 м).
1.5.2	**Заняття 14. Збір і обробка даних. Інтерпретація результатів наукових досліджень.** Навчальне питання 1. Проведення експериментів, анкетування, статистичний аналіз результатів. Навчальне питання 2. Аналіз отриманих даних та формулювання висновків. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Силове тренування на блочних тренажерах. Навчальне питання 2. Тренування техніки бігу на 400 м. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 3000 – 3300 м).
1.5.3	**Заняття 15.** Публікаційна діяльність. Організація теоретичних та емпіричних досліджень. Навчальне питання 1. Методики написання наукових статей, доповідей. Навчальне питання 2. Участь у конференціях. Навчальне питання 3. Організація педагогічних експериментів. Навчальне питання 4. Використання результатів досліджень у навчальному процесі та для подальших наукових робіт. Впровадження наукових результатів у практичну діяльність військовослужбовців. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Жим штанги лежачи. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки човникового бігу 4х100 м. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (3800 – 4000 м).
1.6	**Методична підготовка.**
1.6.1	**Заняття 16. Складові методичної роботи викладача.** Навчальне питання 1. Розробка навчальних планів, програм, графіків занять. Навчальне питання 2. Методика написання підручників, навчальних посібників, методичних вказівок, презентацій. Навчальне питання 3. Розробка тестів, завдань для поточного та підсумкового оцінювання знань здобувачів вищої освіти. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Комплексне силове тренування на блочних тренажерах. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки бігу на 100 м. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 3500 – 4000 м).
1.6.2	**Заняття 17. Аналіз і корекція навчального процесу. Підвищення кваліфікації НПП.** Навчальне питання 1. Оцінка ефективності методик, адаптація матеріалів до потреб здобувачів вищої освіти. Навчальне питання 2. Постійне оновлення знань та вдосконалення педагогічних підходів. Формування індивідуального стилю педагогічної майстерності. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Підтягування на перекладині. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки човникового бігу 10х10 м. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (4200 – 4500 м).

1.6.3	**Заняття 18. Основи педагогічної майстерності.** Навчальне питання 1. Використання різних методів і підходів до навчання, адаптація до аудиторії. Навчальне питання 2. Особливості формування здатності встановлювати контакт зі здобувачами вищої освіти, мотивувати їх до навчання. Навчальне питання 3. Розуміння психології здобувачів вищої освіти, підтримка позитивної навчальної атмосфери. Навчальне питання 4. Інноваційні підходи до викладання, формування уміння зацікавлювати здобувачів вищої освіти. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання розгинання рук в упорі лежачи. Навчальне питання 2. Удосконалення кидкової техніки із використанням борцівського манекену. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 4200 – 4500 м).
1.7	**Сучасні педагогічні технології.**
1.7.1	**Заняття 19. Інтерактивне та проєктне навчання.** Навчальне питання 1. Залучення здобувачів вищої освіти до активної участі через дискусії, групову роботу, симуляції (квести, ситуативні завдання). Навчальне питання 2. Вирішення практичних завдань, що розвивають навички дослідження та творчого мислення. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Згинання-розгинання рук в упорі на брусах. Навчальне питання 2. Удосконалення техніки подолання окремих штучних та природних перешкод. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (4600 – 5000 м).
1.7.2	**Заняття 20. Мультимедійні технології. Модульне навчання.** Навчальне питання 1. Використання відео, аудіо, презентацій та віртуальних середовищ для збагачення (інтенсифікації) навчального процесу здобувачів вищої освіти. Навчальне питання 2. Поділ курсу на автономні блоки, що дає змогу гнучко управляти навчанням здобувачів вищої освіти. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Жим штанги лежачи. Навчальне питання 2. Тренування техніки човникового бігу 10х10 м. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 4600 – 5000 м).
1.7.3	**Заняття 21. Гейміфікація. Дистанційне навчання.** Навчальне питання 1. Використання елементів гри для підвищення мотивації та залучення до пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Навчальне питання 2. Використання онлайн-платформ та ресурсів під час викладання дисциплін блоку «бойової підготовки». **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Силові комплекси із медболом. Навчальне питання 2. Відпрацювання кидкової техніки із використанням борцівського манекену. Навчальне питання 3. Тренування на гребному концепті (4600 – 5000 м).
1.8	**Психологічна підготовка.**
1.8.1	**Заняття 22. Управління емоціями. Психологічна стійкість.** Навчальне питання 1. Формування навичок самоконтролю емоцій для підтримання позитивної атмосфери. Навчальне питання 2. Здатність зберігати концентрацію та спокій у складних ситуаціях. **Індивідуальне фізичне тренування.** Навчальне питання 1. Функціональні комплекси із сендбеком. Навчальне питання 2. Відпрацювання прийомів бою ножем. Навчальне питання 3. Кардіотренування із використанням аірбайка (велотренажера, педалювання 4600 – 5000 м).
1.8.2	**Заняття 23. Комунікативні навички. Мотиваційні методи. Профілактика емоційного вигорання.** Навчальне питання 1. Ефективне передавання інформації та підтримка діалогу. Навчальне питання 2. Способи залучення здобувачів вищої освіти до активного навчання. Навчальне питання 3. Сучасні техніки релаксації та саморегуляції. **Індивідуальне фізичне тренування (контрольне заняття).** Навчальне питання 1. Контроль вправи 2. Підтягування на перекладині. Навчальне питання 2. Контроль вправи 28. Біг на 100 м. Навчальне питання 3. Контроль вправи 31. Біг на 1 км. Навчальне питання 4. Контроль техніки застосування заходів фізичного впливу, сили (прийомів боротьби).

Заключний етап ініціативного наукового проєкту «Professional development (High School)» передбачатиме: організацію педагогічного експерименту з метою перевірки розробленої членами науково-дослідної групи експериментальної програми (див. табл. 1) за участю викладачів-початківців Київського інституту Національної гвардії

України. Доцільно виділити, що організація майбутнього педагогічного експерименту передбачатиме: отримання дозволу начальників кафедр (факультетів) на внесення відповідних змін у діючі програми індивідуальної підготовки (плани введення в посади викладачів блоку дисциплін «бойової підготовки»); отримання згоди офіцерів (викладачів-початківців) на обробку персональних даних та їх участь в педагогічному експерименті; проведення рівномірного розподілу викладачів-початківців на дві групи (контрольну та експериментальну); визначення незалежних та залежних змінних; визначення основних типів завдань; здійснення опису даних (аналітична їх обробка); встановлення збігів характеристик двох груп (контрольної та експериментальної); визначення розбіжностей характеристик контрольної та експериментальної груп, тощо.

Таким чином, поставлені перед членами науково-дослідної групи завдання виконанні, а головну мету дослідження – досягнуто.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті дослідження членами науково-дослідної групи розроблено експериментальну програму особистісного розвитку початкуючих викладачів ВВНЗ блоку дисциплін «бойової підготовки» із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки (на прикладі науково-педагогічних працівників факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України).

Розроблену членами науково-дослідної групи експериментальну програму планується реалізувати упродовж восьми блоків (із відповідним навчально-методичним та технічним забезпеченням). Очікується, що реалізація кожного блоку зазначеної вище експериментальної програми відповідно до плану ініціативного наукового проєкту «Professional development (High School)» забезпечить формування ключових компетентностей у викладачів-початківців ВВНЗ, що сприятиме підвищенню їхньої педагогічної майстерності та підвищить ефективність опанування здобувачами вищої освіти дисциплін блоку «бойової підготовки». Крім цього, це інтенсифікує та усучаснить систему індивідуальної фізичної підготовки представників досліджуваної категорії, що сприятиме якісному виконанню ними завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової діяльності.

Окремі результати теоретичного дослідження впроваджені у систему самоосвіти (особистісного розвитку) викладачів-початківців Київського інституту Національної гвардії України та Національної академії Національної гвардії України. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають проведення апробації експериментальної програми особистісного розвитку початкуючих викладачів ВВНЗ блоку дисциплін «бойової підготовки» із акцентованим використанням засобів фізичної підготовки (на прикладі початкуючих викладачів ВВНЗ НГУ).

Література

1. Бондаренко А.П., Пікус Д.Л. Інтенсивна перепідготовка офіцерів запасу, що призвані за мобілізацією: досвід, виклики, перспективи. *Теорія та методика навчання та виховання.* 2023. № 55, 7-17. https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1979070

2. Гнидюк О. Неперервна фізична підготовка офіцерів сектору безпеки і оборони України. *Педагогічні науки.* 2021. № 2 (25), 37-50. https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/780/745

3. Гризо А.А., Костиря О.О., Ковалевський С.М., Ушаков С.І. Реалізація андрагогічного підходу при проведенні курсів підвищення кваліфікації та перепідготовки офіцерів радіотехнічних спеціальностей, призваних за мобілізацією. *Системи озброєння і військова техніка.* 2023. № 1 (73), 96-105. https://doi.org/10.30748/soivt.2023.73.11

4. Гринько В.О. Особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи у сучасному епоху. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2016. № 4 (35). С. 166-173. https://core.ac.uk/download/229859025.pdf

5. Гусак О.Д. Формування психофізичної готовності військовослужбовців аеромобільних підрозділів до професійної діяльності у процесі фізичної підготовки : автореф. дис. … канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Львів, 2012. 20 с.

6. Зелений І.І., Воронін А.І. Концепція наукового саморозвитку офіцерів. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2022. № 52. С. 95-102. https://doi.org/10.34142/23128046.2022.52.09

7. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13 (2), 457-475. https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431%20%20

8. Любчич Р.І. Формування фізичної готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до службово-бойової діяльності в процесі професійної підготовки: дис. … доктора філософії : 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Харків, 2023. 424 с.

9. Medvid, M., Khatsaiuk, O., Sydorchenko, K., Vorok, S., Kernas, A., & Borovyk, M. (2024). Sports Pedagogy: Readiness of Cadets to Apply Physical Action in Different Conditions of Service Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, *16* (2), 336-355. https://doi.org/10.18662/rrem/16.2/860

10. Масич С.Ю. Педагогічна техніка викладача вищого навчального закладу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. № 53 (106). С. 491-498. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2017/53/63.pdf

11. Павлов Я.В. Розвиток готовності до миротворчої діяльності офіцерів МВС України в системі післядипломної освіти : дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2016. 210 с.

12. Шемчук В.А., Вербин Н.Б., Костів С.Ф., Шемчук О.М. Модель розвитку діагностувальної компетентності викладачів вищих військових навчальних закладів у процесі освітньо-наукової підготовки у ході російсько-української війни. *Інноваційна педагогіка.* 2023. № 62, 247-251. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.2.50

13. Щербак О.І. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників у системі неперервної освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. 2017. № 1. С. 18-22. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvi-na/1_2017

References

1. Bondarenko, A.P., Pikus, D.L. (2023). Intensyvna perepidhotovka ofitseriv zapasu, shcho pryzvani za mobilizatsiieiu: dosvid, vyklyky, perspektyvy [Intensive retraining of reserve officers called up for mobilization: experience, challenges, prospects]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. K., № 55. P. 7-17. https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1979070

2. Hnydiuk, O. (2021). Neperervna fizychna pidhotovka ofitseriv sektoru bezpeky i oborony Ukrainy [Continuous physical training of officers of the security and defense sector of Ukraine]. *Pedahohichni nauky*. K., № 2 (25). P. 37-50. https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/780/745

3. Hryzo, A.A., Kostyria, O.O., Kovalevskyi, S.M., & Ushakov, S.I. (2023). Realizatsiia andrahohichnoho pidkhodu pry provedenni kursiv pidvyshchennia kvalifikatsii ta perepidhotovky ofitseriv radiotekhnichnykh spetsialnostei, pryzvanykh za mobilizatsiieiu [Implementation of the andragogic approach when conducting advanced training and retraining courses for officers of radio technical specialties called up for mobilization]. *Systemy ozbroiennia i viiskova tekhnika*. K., № 1 (73). P. 96-105. https://journals.indexcopernicus.com/api/fil-e/viewByFileId/1979070

4. Hrynko, V.O. (2017). Osoblyvosti pedahohichnoi diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly u suchasnomu epokhu [Peculiarities of the pedagogical activity of a higher school teacher in the modern era]. *Aktualni problemy sotsiolohii, psykholohii, pedahohiky*. K., № 4 (35). P. 166-173. https://core.ac.uk/download/229859025.pdf

5. Husak, O.D. (2012). Formuvannia psykhofizychnoi hotovnosti viiskovosluzhbovtsiv aeromobilnykh pidrozdiliv do profesiinoi diialnosti u protsesi fizychnoi pidhotovky [Formation of psychophysical readiness of servicemen of airmobile units for professional activity in the process of physical training]. *avtoref. dys. … kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu* : 24.00.02., 20 p.

6. Zelenyi, I.I., Voronin, A.I. (2017). Kontseptsiia naukovoho samorozvytku ofitseriv [The concept of scientific self-development of officers]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. K., № 52. P. 95-102. https://doi.org/10.34142/23128046.2022.52.09

7. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13 (2), 457-475. https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431%20%20

8. Liubchych, R.I. (2023). Formuvannia fizychnoi hotovnosti maibutnikh ofitseriv Natsionalnoi hvardii Ukrainy do sluzhbovo-boiovoi diialnosti v protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of the physical readiness of future officers of the National Guard of Ukraine for service and combat activities in the process of professional training]. *dys. … doktora filosofii* : 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy). Kh., 424 p.

9. Masych, S.Iu. (2017). Pedahohichna tekhnika vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu [Pedagogical technique of a teacher of a higher educational institution]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. Zap., № 53 (106). P. 491-498. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2017/53/63.pdf

10. Medvid, M., Khatsaiuk, O., Sydorchenko, K., Vorok, S., Kernas, A., & Borovyk, M. (2024). Sports Pedagogy: Readiness of Cadets to Apply Physical Action in Different Conditions of Service Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, *16* (2), 336-355. https://doi.org/10.18662/rrem/16.2/860

11. Pavlov, Ya.V. (2016). Rozvytok hotovnosti do myrotvorchoi diialnosti ofitseriv MVS Ukrainy v systemi pisliadyplomnoi osvity [Development of readiness for peacekeeping activities of the officers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the postgraduate education system]. *dys. … kand. ped. nauk* : 13.00.04., 210 p.

12. Shemchuk, V.A., Verbyn, N.B., Kostiv, S.F., & Shemchuk, O.M. (2023). Model rozvytku diahnostuvalnoi kompetentnosti vykladachiv vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladiv u protsesi osvitno-naukovoi pidhotovky u khodi rosiisko-ukrainskoi viiny [A model of the development of diagnostic competence of lectors of higher military educational institutions in the process of educational and scientific training during the Russian-Ukrainian war]. *Innovatsiina pedahohika*. O., № 62. P. 247-251. https://doi.org/10.32782/2663-6085/202-3/61.2.50

13. Shcherbak, O.I. (2017). Pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv u systemi neperervnoi osvity [Improving the qualifications of teaching staff in the system of continuous education]. *Pisliadyplomna osvita v Ukraini*. K., № 1. P. 18-22. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydany-a/pislya_dyplom_osvi-na/1_2017